

In zondag 24 lees ik nog een bedenking tegen het Evangelie van vrije genade. In vraag 64 wordt gevraagd: Worden daar de mensen niet wat gemakzuchtig van? Als je gaat verkondigen: sola fide, sola gratia, solo Christo. Alleen door het geloof. Alleen door genade. Alleen door Christus? Gaan de mensen dan niet die conclusie trekken; waarom zou je moeite doen om naar Gods wil te leven? Als het toch alleen maar door het geloof is. Als God toch het eeuwige leven gratis schenkt.

Ik zal een waargebeurd verhaal vertellen uit de tijd net vóór de reformatie. De oude hertog van Saksen was op bezoek bij zijn zieke zoon die op zijn sterfbed lag. En de vrouw van zijn zoon, zijn schoondochter zat er ook bij. Zij was heel verdrietig dat haar man zou gaan overlijden. Ze zaten met zijn tweeën bij dat ziekbed. En toen zei die oude hertog tegen zijn zoon: "Mijn zoon, ik raad je aan om af te zien van al je gerechtigheid. En om alleen je vertrouwen te stellen op het werk en de verdiensten van de Heere Jezus Christus." Nou, die schoondochter wist niet wat ze hoorde. Die keek er van op. Want ze had altijd gehoord dat er op aankwam op je eigen verdiensten. En nu zei haar schoonvader het heel anders. Nu viel zo ineens het woordje genade. En ze vroeg aan haar schoonvader: "waarom wordt dat nu niet in het openbaar geleerd?" "Kind,' zei de hertog, "Deze dingen moet je alleen tegen stervenden zeggen. Voor mensen die voor de poort van de dood liggen. Zoiets moet je niet zeggen tegen een gezond iemand. Die nog een groot deel van zijn leven voor zich heeft liggen. Want die kan daar misbruik van maken. Maar op het sterfbed gelden andere regels. Dan mag je het weten. Geen verdiensten. Enkel genade." Luther heeft ons dit gebeuren vermeld. Maar Luther verkondigde het gelukkig niet alleen bij sterfbedden. Hij ging de genade van God van de daken preken. En de kerken stroomden weer vol. En jong en oud hingen weer aan de lippen van de genadeverkondigers. Genade in overvloed voor de grootste van de zondaren. God rechtvaardigt goddelozen uit louter genade. Zonder iets van ons in aanmerking te nemen.

Dat er misbruik is gemaakt van het Evangelie van vrije genade was niet alleen in Luthers tijd het geval. Zelfs in de dagen van Paulus gebeurde dat al. Dat mensen zeiden: "Zullen wij maar in de zonden blijven, opdat de genade alleen maar meer en groter wordt." Schandelijk is het misbruik van de leer van vrije genade. En daarom antwoordde de catechismus ook zo streng. En zo stellig. Het kan niet. Onmogelijk. Nee en nog eens nee, deze leer maakt geen zorgeloze en goddeloze mensen. Want het is onmogelijk dat iemand door een waarachtig geloof Christus is ingeplant geen vruchten van dankbaarheid zou voortbrengen. Wel geloven in de Heere Jezus. En geen vruchten dragen, dat is onmogelijk. Opvallend is dat de catechismus het helemaal niet meer heeft over goede werken. Maar het gaat hier opeens over vruchten. Als de apostel Paulus het heeft over werken, dan bedoeld hij meestal de werken van de wet. En dan bedoelt hij het bijna altijd negatief. Waardoor iemand zijn eigen zaligheid probeert te verdienen. De werken van de wet. Maar tegenover die werken van de wet, staat nu vrucht van de Geest. En dat zijn vruchten van dankbaarheid. Een bekende uitspraak van Luther is: **Goede werken maakt geen vrome mensen. Maar vrome mensen maken wel goede werken.**

Echt geloof dat draagt vrucht. Dat staat in de Bijbel. Dat staat ook hier terecht in onze catechismus. Zondag 24 gebruikt dus het woordje vrucht. En het woordje vrucht, dat drukt vooral uit: het onopzettelijke. Het vanzelfsprekende. In goede werken zit nog iets van kramp. Maar vrucht dat is haast automatisch. Het is voor een kind van God onmogelijk om geen goede werken te doen. Hij moet wel. Hij kan niet anders. Zoals de rank van de wijnstok wel vrucht moet dragen. Zoals een bloem moet bloeien. En een vogel moet zingen. En zon moet schijnen. Zo zouden hun eigen aard verloochenen als ze het niet deden. Het gaat vanzelf. Het gaat onbewust. Niet om te pralen. Niet om te pronken. Niet om er zelf wat beter van te worden. Maar uit liefde voor zo'n barmhartige God. En voor Zijn liefdevolle Christus.

Johannes 15 is een heel kernachtig hoofdstuk. Waar Jezus zegt: "Ik ben de wijnstok. En Mijn Vader is de Landman. En jullie zijn de ranken." Beseft u trouwens wat Jezus hier zegt? Jullie zijn de ranken. De vraag is hier niet hoe word ik een rank, maar jullie zijn de ranken. En Ik ben de wijnstok. En als je geen vrucht draagt, dan houdt de Landman je af. En werpt je in het vuur. Dat is tegelijk ook de ernst. Beseffen we dat? Geloven we dat? Alle rank die vrucht draagt, die gaat Hij ook nog bij snoeien om nog meer vrucht te laten dragen. En dan zo nog meer vrucht dragende ranken zijn.

Vandaag de dag bestaan er twee grote gevaren in de kerk. Het eerste gevaar is dat we doorslaan in de goede werken om God te behagen. Doorslaan in de heiligmaking los van de wijnstok.

En het 2<sup>e</sup> gevaar is dat we lui en zorgeloos onder de prediking blijven zitten. Twee gevaren. We gaan ze allebei langs. Het eerste gevaar is dat we tegen elkaar gaan zeggen. Dat van de rechtvaardigverklaring, dat weten wij nou wel hoor. De Bijbel staat bij de rechtvaardiging en alles wat daar mee samenhangt het meest stil. Er zijn nogal wat mensen die Mattheus 25 wel eens aanhalen. De gelijkenis waar Jezus zegt: De een heeft de armen gekleed. En de ander heeft het niet gedaan.

De een heeft gevangenen bezocht en de ander heeft dat niet gedaan. Dan lijkt het alsof je door dat doen in de hemel zou komen. Maar er staat in Mattheus 25 heel nadrukkelijk. Al voordat Jezus al deze voorbeelden gaat geven: *“Kom, gezegenden van Mijn Vader. Beërf het Koninkrijk dat voor u bestemd is. Vanaf de grondlegging van de wereld.”* Daar doen mijn goede werken blijkbaar niet mee. Het gaat hier om de liefde tot die gezegende Heere Jezus.

Eigenlijk wil ik tegen u zeggen om zelf dan niet in de moralistische vervlakking te komen. Wat er nou één keer in je leven gebeurd is, zeg maar zondag 23, dat moet nou elke dag opnieuw gebeuren. En dieper gebeuren. Dat noemt de Bijbel nou groeien in de kennis van Jezus Christus. De Heere heeft je een keer bedelaar gemaakt. En daar heeft Hij veel werk aan gehad. Hij wil zo graag dat je die bedelaar blijft. Daar heeft Hij nou juist die moeite voor gedaan. Voel je trouwens ook hoe snel wij in die goede werken die eer van God kunnen roven? De beste check of we nog op het rechte spoor zitten is de aanwezigheid, of de afwezigheid van het Johannes de Doper-effect. Hij moet groeien en ik minder worden. Als je voelt dat jij zelf in je geloof gaat groeien, zit je fout.

En nou het 2<sup>e</sup> gevaar is. Het gevaar van luiheid. Er was eens iemand die zei tegen een predikant: “Dominee, verkondig maar een rijke Christus voor een arme zondaar. En hij zei: “Dat ga ik u niet verkondigen. Ik ga u niet verkondigen een rijke Christus voor een arme zondaar. En weet je waarom niet. U wilt graag die arme zondaar blijven. Die gewoon dezelfde kan blijven. De Heere maakt geen luie mensen. Dat kan niet. Dan is er geen verbinding. In Johannes 15 lees ik ook van dorre ranken. Maar die hebben geen verbinding met de wijnstok. Maar bij een levende verbinding vloeit het sap van de wijnstok naar de ranken. Dan gaat de Heilige Geest aan je werken. Dan produceer je als vanzelf vruchten. Maar de Bijbel spreekt ook over beloning. Beloning over je goede werken. In de vorige preek hadden we het erover. Dan is het natuurlijk wel een genadeloon. Maar wel beloning. En de een komt verder dan de ander. Denk even aan de gelijkenis van de 10 ponden. Alle knechten kregen een pond. En daarmee moesten ze aan de slag. En toen die Heer terugkwam, had die eerste knecht er 10 ponden bij gewonnen. En de ander 5. En daar werden ze ook naar beloond. Want die eerste knecht wordt over 10 steden gezet. En die 2<sup>e</sup> over 5 steden. Ik denk dat het Bijbels is om te zeggen: dat er straks verschillende beloningen zijn in het Koninkrijk van God. Calvijn zegt zelfs: **“God beloond de goede werken om zo de zwakheid van ons vlees aan te sporen.”** Calvijn bedoelt eigenlijk. We zijn in wezen zo lui. Zo traag in het koninkrijk van God. Daarom geeft de Heere ons soms prikkels om toch goed te doen.

En hoe weet je nou of je goede werken die je doet God wel behaaglijk zijn? Hoe weet je nou of je vrucht draagt? Nou je kan het herkennen. Dan komt de Heere steeds meer in je leven te snijden. Alle rank die al vrucht draagt, die krijgt te maken met het snijmes van de Landman. En dat gaat soms best ver in eigen vlees. In zo’n christenleven zijn er veel valpartijen. En daarom ben ik zo ontzettend dankbaar dat die Heiland steeds weer dat nieuwe leven van Hem in mij stuwt. En als Die wijnstok er toch niet was, Die mij telkens opraapt vanuit mijn eigen valpartij, waar moest ik dan blijven? Waar moesten wij dan blijven? Met zoveel zwakheid in ons. Petrus dacht nog niet aan een valpartij. Petrus zei: kom maar op. Ik zal met U sterven. Maar toen het erop aankwam, liet hij Zijn Heiland diep vallen. Hij verloochende op een gruwelijke wijze zijn Meester. Maar toen keek die bloedende Meester Hem in de ogen. En toen viel Petrus met al zijn eigen geloofsgroei van zijn voetstuk. Toen brak Hij. En toen werd het Leven van Jezus in die Petrus gestuwd. Wie zijn we? Wat spoken we allemaal niet uit. Ook na ontvangen genade.

“Laat me in U blijven groeien en bloeien. O Heiland die de wijnstok zijt.” Want het moet nog zoveel anders in mijn leven. En ik mis nog zoveel aan vrucht. Dit Evangelie maakt me juist niet zorgeloos. En ook niet goddeloos. Maar zo’n Evangelie maakt me de Heere Jezus zo dierbaar. En het houdt mij ootmoedig. Dat houdt mij klein. Echt. Dat houdt mij arm in mij zelf. Dat houdt mij dagelijks dichtbij Hem. En dat is ook het antwoord op al die mensen die zeggen: “Wat heeft mijn leven nog voor zin? Waarom leef ik eigenlijk? Zo’n leven heeft zin. En zo’n leven draagt vrucht voor God. Een leven dat alleen maar kan roemen in: sola fide. Sola gratia. En Solo Christo. En daar zeggen we toch allemaal amen op?!